

Acubieb 2001

Theo Peeters

Hieronder de Nederlandse aculeatenuitgaven uit het jaar 2001 die mij bereikten op een rij. Met de opgesomde 39 uitgaven van 2001 kwam mijn databank met 'publicaties' over bijen, wespen en mieren onlangs boven de 1500. Wanneer het aantal records in deze databank de jaartelling passeert zal ik u een papieren en electronisch totaaloverzicht doen toekomen, zodat ook die informatie toegankelijk en bruikbaar wordt voor eenieder die serieus geïnteresseerd is in bijen, wespen en mieren plus Nederland(s). Tot die tijd zult u het echter moeten doen met de jaarlijstjes (die ook na publicatie nog blijven groeien).

Ook uit het buitenland weer enkele zeer interessante nieuwe uitgaven. Voorzien van een * zijn de publicaties met een determinatietabel of iets wat daar sterk op lijkt en eveneens overzichtelijk de verschilkenmerken tussen allerlei taxa opsomt. Tevens wordt verwezen naar de uitgaven die elders in onze nieuwsbrief zijn of worden besproken. Voor meer informatie over Acubieb verwijst ik hier naar vorige jaargangen.

Ik nodig u andermaal uit mij uw publicaties (hoe klein ook) te blijven toesturen zodat deze rubriek zo compleet mogelijk en eenieder zo goed mogelijk geïnformeerd blijft.

Literatuur Nederland

- Anonymous, 2001. Meten en weten. Meer inzicht in bijenwensen na uitgebreide inventarisatie.
- Van Nature 11: 5.
- Boer, E.P. de, 2001. Wilde bijen en wespen in enkele terreinen van It Fryske Gea in 1999 en 2000. - It Fryske Gea, Olterterp, 86 p. [zie boekbespreking in dit nummer]
- Boer, P., 2001. Mieren van de Drunense Duinen (en Huis ter Heide). - Eigen verslag, Bergen, 21 p.
- Boer, P., 2001. Zoektocht naar de zeggensteekmier *Myrmica gallienii* (Hymenoptera: Formicidae) in Nederland beloond. - Entomologische Berichten, Amsterdam 61: 33-36.
- Boer, P., 2001. Duinmieren en mierduinen. - Duin 24: 15-16.
- Boer, P., G. Vierbergen & J. Smits, 2001. Hymenoptera Formicidae - mieren: xxvii-xxviii. In: Vorst, O. (red.), Verslag van de 155e zomerbijeenkomst te Egmond, 26 t/m 28 mei 2000. - Entomologische Berichten, Amsterdam 61: xvii-xl.
- Breugel, P. van, 2001. Ideeën voor nesthulp aan insecten. - Bienen 10: 272-275.
- Duchateau, M.-J., 2001. Hommelplanten. - Bienen 10: 279-280.
- Duinhoven, G. van, 2001. Effectgerichte maatregelen: vergeet de fauna niet! - Expertisecentrum LNV, 9 p.
- Elshout, P., 2001. Wasmotten: leefwijze, schade, bestrijding (1). - Bienen 10: 131-132.
- Fliervoet, W., 2001. *Pheromermis vesparum* n.sp. - Veelpoot 12: 19-20.
- Heer, J. de, 2001. Cursus wilde bijen. - Bienen 10: 284-285.
- Hodzelmans, F., 2001. Insecten fotograferen met moderne apparatuur. - Bienen 10: 281-283.
- Jacobusse, C., 2001. Wespbijen in Zeeland. - Zeeuws Landschap 17: 13-15.
- Jacobusse, C. & A. Hemminga (reds.), 2001. Zeldzaam Zeeuws. Bijzondere planten en dieren in Zeeland. - Stichting Het Zeeuwse Landschap, 223 p. [zie boekbespreking in Bzzz 15]
- Koster, A., 2001. Openbaar groen op ecologische grondslag. - Proefschrift, 263 p.
- Koster, A., 2001. Ecologisch groenbeheer. - Schuyt & Co, Haarlem, 207 p.
- Langeveld, S., 2001. Harkwespen uit hun hol. - Nieuwsbrief Natuuronderzoek Amsterdamse Waterleidingduinen 11: 3-4.
- Mabelis, A.A., 2001. Dispersal for survival: some observations on the trunk ant (*Formica truncorum* Fabricius). - Netherlands Journal of Zoology 51: 299-321.
- Meer, F. van der, 2001. Wilde bijen in het natuurbeheer: 195-197. In: D. Groenendijk & T. Wolterbeek, Praktisch natuurbeheer: vlinders en libellen. Wegwijzer voor natuurprojecten.

- KNNV Uitgeverij & De Vlinderstichting.
- Neve, A., 2001. Bijenplanten van specialisten. - *Bijen* 10: 260-261.
- Nieuwenhuyzen, H., 2001. Wespen in de duinen. Alleenstaande moeders en weeskinderen.
 - Duin 24: 8-9.
- Peeters, T., 2001. In memoriam Henny Wiering. - *Nieuwsbrief EIS-Nederland* 33: 5.
- Peeters, T.M.J., 2001. Bijen, wespen en mieren in terreinen van de TWM in 2000: 3-6. In:
 - M.C. van de Wiel (red.), Natuurstudie in de Kaaistoep. Verslag 2000. - KNNV-afdeling Tilburg & N.V. TWM, 60 p.
- Peeters, T.M.J., M.E. Nijssen & H. Esselink, 2001. Bijen in Nederlandse heidelandschappen.
 - *De Levende Natuur* 102: 159-165.
- Peeters, T.M.J. & M. Reemer, 2001. Bijenfauna en beheer van zeven terreinen van Natuurmonumenten. - Stichting EIS-Nederland, Leiden, rapportnr. EIS2001-02, 67 p.
- Peeters, T. & M. Reemer, 2001. Bijen, wespen en mieren (Hymenoptera Aculeata: 0014 e.a.).
 - *Nieuwsbrief EIS-Nederland* 32: 3.
- Pereboom, J.J.M., 2001. Size dimorphism in bumblebees: a result of caste specific differences in fat body metabolism? - *Netherlands Journal of Zoology* 51: 323-333.
- Pijfers, H., 2001. [Bijen en wespen]: 18. In: Anonymus, Nazomerweekend Ootmarsum, 25, 26, 27 augustus 2000. - *Veelpoot* 12: 14-22.
- Reemer, M. & F. van der Meer, 2001. Bijen en graafwespen langs kanaal Almelo-Nordhorn. Met aandacht voor andere insecten. - Stichting EIS-Nederland, rapportnr. EIS2001-04: 18 p. + Addendum.
- Smeekens, C., 2001. Bijen en bestuiving in de natuur. - *Bijen* 10: 263.
- Smit, J., 2001. Het voorkomen van de graafwesp *Crossocerus walkeri* in Nederland, met bijzondere aandacht voor het emplacement van Westervoort (Hymenoptera: Crabronidae).
 - Nederlandse Faunistische Mededelingen 15: 87-90.
- Smit, J., 2001. [Bijen en wespen]: 14. In: Anonymus, Voorjaarsweekend N-Holland (St. Pancras) 19-21 mei 2000. - *Veelpoot* 12: 10-14.
- Smit, J., 2001. Hymenoptera - Vliesvleugeligen: 89-111. In: Smit, J. (red.), Stikke Trui. Verslag van 9 jaar inventariseren; 1990-1998. Insecten, herpetofauna, flora. - Insectenwerkgroep KNNV-afdeling Arnhem, 184 p. [zie boekbespreking in Bzzz 14]
- Smit, J. & P. Megens, 2001. *Chrysis inaequalis* nieuw voor de Nederlandse fauna (Hymenoptera: Chrysididae). - *Entomologische Berichten*, Amsterdam 61: 97-98.
- Smit, J. & P. Megens, 2001. [Bijen en wespen]: 20-22. In: Anonymus, Nazomerweekend Ootmarsum, 25, 26, 27 augustus 2000. - *Veelpoot* 12: 14-22.
- Smit, J., 2001. Hymenoptera Aculeata p.p. - angeldragers: bijen en wespen: xxvii. In: Vorst, O. (red.), Verslag van de 155e zomerbijeenkomst te Egmond, 26 t/m 28 mei 2000. - Entomologische Berichten, Amsterdam 61: xvii-xl.
- Smit, J.[T.], 2001. Strepsiptera - Waaievleugeligen: 50-58. In: Smit, J. (red.), Stikke Trui. Verslag van 9 jaar inventariseren; 1990-1998. Insecten, herpetofauna, flora. - Insectenwerkgroep KNNV-afdeling Arnhem, 184 p. [zie boekbespreking in Bzzz 14]
- Verspaandonk-Schijvens, M.E.C., 2001. Gewone huislook (*Sempervivum tectorum*). Drachtplanten met een extra dimensie. - *Bijen* 10: 336-338.

Literatuur buitenland

- * Amiet, F., M. Herrmann, A. Müller & R. Neumeyer, 2001. Fauna Helvetica 6. Apidae 3. - Schweizerische Entomologische Gesellschaft 2001, Neuchatel, 208 p. [zie boekbespreking in Bzzz 17]
- Archer, M.E., 2001. The wasps and bees (Hymenoptera: Aculeata) of the river bank at Beningbrough and Keswick Fells in Watsonian Yorkshire. - *Entomologist's Gazette* 52: 105-115.

- Ayasse, M., R.J. Paxton & J. Tengö, 2001. Mating behavior and chemical communication in the order Hymenoptera. - Annu. Rev. Entomol. 46: 31-78.
- Baer, B. & P. Schmid-Hempel, 2001. Unexpected consequences of polyandry for parasitism and fitness in the bumblebee, *Bombus terrestris*. - Evolution 55: 1639-1643.
- Bischoff, I., 2001. Populationsdynamik, Sammelstrategie und Nisthabitatwahl ausgewählter Wildbienen (Hymenoptera, Apidae) in der Wahner Heide (Rheinland). - Aachen, Shaker Verlag, Dissertation, 267 p.
- * Bitsch, J., H. Dollfuss, Z. Boucek, K. Schmidt, C. Schmid-Egger, S.F. Gayubo, A.V. Antropov & Y. Barbier, 2001. Hymenopteres Sphecidae d'Europe occidentale. Vol. 3. - Fauna de France 86: 459 p. [zie boekbespreking in Bzzz 15]
- Budriene, A., 2001. Some aspects of mating behaviour of Eumenidae wasps (Hymenoptera). - Norw. J. Entomol. 48: 41-44.
- * Budrys, E., 2001. *Mimumesa littoralis* (Bondroit), *M. orestrus* (van Lith), and *M. unicolor* (Vander Linden): notes on similarity, synonymy, and identification (Hymenoptera: Crabronidae). - Insect Syst. Evol. 32: 2.
- Budrys, E., 2001. On the origin of nest building behaviour in digger wasps (Hymenoptera, Apoidea). - Norw. J. Entomol. 48: 45-49.
- Buschinger, A., 2001. Für Arbeiterinnen tödliche Paarungen bei der Ameise *Myrmecina graminicola* (Hymenoptera: Formicidae). - Bembix 14: 29-32.
- Carvell, C., 2001. Studies on the habitat use and conservation of bumblebees on military training ranges. - Antenna 25: 100-101.
- Casiraghi, M., A. Martinoli, T. Bosco, D.G. Preatoni & F. Andrietti, 2001. Nest provisioning and stinging pattern in *Ammophila sabulosa* (Hymenoptera, Sphecidae): influence of prey size. - Ital. J. Zool. 68: 299-303.
- Crozier, R.H. & E.J. Fjerdingstad, 2001. Polyandry in social Hymenoptera - disunity in diversity? - Annales Zoologici Fennici 38: 267-285.
- Dathe, H., A. Taeger, S. Blank (eds.), 2001. Verzeichnis der Hautflügler Deutschlands (Entomofauna Germanica, Band 4). - Ent. Nachrichten Berichte Beiheft 7, Dresden.
- Dekoninck, W. & F. Vankerkhoven, 2001. Eight new species for the Belgian ant fauna and other remarkable recent records (Hymenoptera Formicidae). - Bulletin S.R.B.E./K.B.V.E. 137: 36-43.
- Dekoninck, W., V. Versteirt & P. Grootaert, 2001. Rediscovery of a colony *Polyergus rufescens* (Latreille, 1798) in Belgium: Observations at the "Hageven" Nature reserve (Hymenoptera Formicidae). - Bulletin S.R.B.E. / K.B.V.E. 137: 98-101.
- Edwards, R. & M. Telfer (eds.), 2001. Provisional atlas of the aculeate Hymenoptera of Britain and Ireland. 3. - Bees, Wasps and Ants Recording Society & Huntingdon: Biological Records Centre, 145 p.
- * Engel, M.S., 2001. A monograph of the baltic amber bees and evolution of the Apoidea (Hymenoptera). - Bulletin of the American Museum of Natural History 259: 1-192.
- Engel, M.S., 2001. The first large carpenter bee from the Tertiary of North America, with a consideration of the geological history of Xylocopinae (Hymenoptera: Apidae). - Transactions of the American Entomological Society 127: 245-254.
- Fiedler, K., 2001. Ants that associate with Lycaeninae butterfly larvae: diversity, ecology and biogeography. - Diversity and Distributions 7: 45-60.
- Frehn, E. & K.-H. Schwammerger, 2001. Social parasitism of *Psithyrus vestalis* in free-foraging colonies of *Bombus terrestris* (Hymenoptera: Apidae). - Entomol. Gener. 25: 103-105.
- * Guseleinert, J., 2001. Bestimmungstabellen mittel- und südeuropäischer Eumeniden (Vespoidea, Hymenoptera). 1. Nachtrag. - Linzer biol. Beitr. 33: 223-226.

- Hagler, J.R. & C.G. Jackson, 2001. Methods for marking insects: current techniques and future prospects. - Annu. Rev. Entomol. 46: 511-543.
- Herrmann, M., 2001. Standorttreue und Langlebigkeit von Bienen (*Osmia adunca*, *Hylaeus signatus*). - Bembix 14: 33-36.
- * Herrmann, M., 2001. *Lasioglossum (Evylaeus) pleurospeculum* spec. nov. - eine neue Furchenbienenart aus Mitteleuropa (Hymenoptera, Apidae). - Linzer biol. Beitr. 33: 709-721.
- Kuhlmann, M., 2001. Zur Besiedlung unterschiedlicher Waldstandorte durch Wildbienen und Wespen (Hymenoptera Aculeata) im Nationalpark Bayerischer Wald. - Bericht der Naturforschenden Gesellschaft Bamberg 75: 55-69.
- Kuhlmann, M., 2001. Die Bienen- und Wespenfauna (Hymenoptera Aculeata) auf den Schwermetallrasen des NSG Bleikuhlen bei Blankenrode (Kreis Paderborn). - Natur und Heimat 61: 17-23.
- Macdonald, M.A., 2001. The colonisation of northern Scotland by *Bombus terrestris* (L.) and *B. lapidarius* (L.) (Hym., Apidae), and the possible role of climate change. - Entomologist's Monthly Magazine 137: 1-13.
- * Móczàr, L., 2001. World revision of the *Cleptes semiauratus* group (Hymenoptera, Chrysididae, Cleptinae). - Linzer biol. Beitr. 33: 905-931.
- Nannoni, A., R. Cervo & S. Turillazzi, 2001. Foraging activity in European *Polistes* wasps (Hymenoptera Vespidae). - Boll. Soc. entomol. ital. 133: 67-78.
- Niehuis, O., 2001. Dr. h.c. Walter Linsenmaier † 1917-2000. - Carolinea 59: 167-170.
- O'Neill, K.M., 2001. Solitary wasps. Behavior and natural history. - Cornell series in arthropod biology, Ithaca and London, xii, 406 p. [zie boekbespreking(en) in Bzzz 14]
- Pauly, A., 2001. In Memoriam Paul Dessart (9 juin 1931 - 26 mars 2001). - Bulletin S.R.B.E. / K.B.V.E. 137: 182-196.
- Pauly, A., 2001. Bibliographie des Hyménoptères de Belgique précédée de notices biographiques (1827-2000). Première partie. - Notes fauniques de Gembloux 44: 37-84.
- Paxton, R.J., & J. Tengö, 2001. Doubly duped males: the sweet and sour of the orchid's bouquet. - Trends in Ecology & Evolution 16: 167-168.
- Pexton, J.J. & P.J. Mayhew, 2001. Immobility: key to family harmony? - Trends in Ecology & Evolution 16: 7-9.
- Ratnieks, F.L.W., T. Monnin & K.R. Foster, 2001. Inclusive fitness theory: novel predictions and test in eusocial Hymenoptera. - Annales Zoologici Fennici 38: 201-214.
- Reeve, H.K. & L. Keller, 2001. Tests of reproductive-skew models in social insects. - Annu. Rev. Entomol. 46: 347-385.
- * Rozen, J.G., 2001. A taxonomic key to mature larvae of cleptoparasitic bees (Hymenoptera: Apoidea). - American Museum Novitates 3309: 1-27.
- Rozen, J.G., 2001. Ovarioles and oocytes of two Old World cleptoparasitic bees with biological notes on *Ammobatoides* (Hymenoptera: Apidae). - American Museum Novitates 3326: 1-9.
- Salerno, G. & S. Turillazzi, 2001. Morphology and post-emergence maturation of internal reproductive organs in *Polistes dominulus* males (Hymenoptera Vespidae). - Boll. Soc. entomol. ital. 133: 173-180.
- Schwammberger, K.-H., 2001. Morphological adaptations of the social parasite *Sulcopolistes atrimandibularis* to its behaviour in hosts' nest of *Polistes biglumis* (Hymenoptera: Vespidae). - Entomol. Gener. 25: 243-247.
- * Smissen, J. van der, 2001. Zur Determination der Weibchen von *Priocnemis baltica* Blüthgen 1944 (Hymenoptera: Pompilidae). - Bembix 14: 23-28.
- Smissen, J. van der, 2001. Die Wildbienen und Wespen Schleswig-Holsteins - Rote Liste. Band I-III. - Landesamt für Natur und Umwelt des Landes Schleswig-Holsteins, 138 p.

- Starks, P.T., 2001. Alternative reproductive tactics in the paper wasp *Polistes dominulus* with specific focus on the sit-and-wait tactic. - Ann. Zool. Fennici 38: 189-199.
- Starr, K., 2001. Nest reutilization by *Polistes* (Vespidae). - Bembix 14: 7-8.
- Stettmer, C., B. Binzenhöfer & P. Hartmann, 2001. Habitatmanagement und Schutzmaßnahmen für die Ameisenbläulinge *Glaucopsyche teleius* und *Glaucopsyche nausithous*. 1. Populationsdynamik, Ausbreitungsverhalten und Biotopverbund. - Natur und Landschaft 76: 278-287.
- Stettmer, C., B. Binzenhöfer, P. Gros & P. Hartmann, 2001. Habitatmanagement und Schutzmaßnahmen für die Ameisenbläulinge *Glaucopsyche teleius* und *Glaucopsyche nausithous*. 2. Habitatansprüche, Gefährdung und Pflege. - Natur und Landschaft 76: 366-376.
- Strohm, E., C. Laurien-Kehnen & S. Bordon, 2001. Escape from parasitism: spatial and temporal strategies of a sphecid wasp against a specialised cuckoo wasp. - Oecologica 129: 50-57.
- Tarpy, D.R. & R.E. Page Jr., 2001. The curious promiscuity of queen honey bees (*Apis mellifera*) evolutionary and behavioral mechanisms. - Annales Zoologici Fennici 38: 255-265.
- * Vikberg, V. & M. Koponen, 2001. Two dryinid species new for Fennoscandia with a re-evaluation of the generic division of N. European Gonatopodinae (Hymenoptera, Dryinidae). - Entomologica Fennica 12: 33-38.